

ÇOCUKLARIN EĞİTİMİNDE TUTARLILIK

Tüm anne-babalar veya çocuğun bakımından sorumlu olan kişiler (dede-nine, amca-dayı, hala-teyze ve diğer bakıcılar) çocuklarının bedensel, duygusal, sosyal ve zihinsel yönlerden başarılı olmasını isterler. Hiçbir ebeveyn veya bakıcı kişi bunun tersi bir gelişmeyi en azından bilerek istemezler. Özellikle pandemi nedeniyle eskiye nazaran eğitimde daha fazla sorumluluk yüklenen anne-babalara daha çok rol düşmektedir.

Okul çağı çocuklarının özellikle annelerinden (en çok ilgilenen veliler olduğu için) çokça şu sorunları duymaktayız: Bunların en başında “benim çocuğum ders çalışmak istemiyor”, “çocuğum gittikçe agresifleşmektedir”, “gün geçtikçe inatçı olmaktadır”, “geç uyumaktadır”, “dışarı çıkmak istememektedir”, “sürekli tablet, bilgisayar veya cep telefonu ile oynamakta veya oynamak istemektedir”, “söz dinlememektedir”, “sürekli abur cubur yemektedir”, “okula gelmek istememektedir”, “ders çalışmaya başlasa da 5-10 dakika içinde dikkati dağılmaktadır” gibi... Aslında bunların hepsinin çözümü ana yaklaşımlarla ilgilidir. Buradaki temel yaklaşım “tutarlılık” kavramıdır.

Tutarlılık, ebeveynlerin ve sorumlu kişilerin çocuklarla ilgili tutumlarda birbirlerinden farklı kararlar alması, bugün söylediğini yarın değiştirmesi ve söyledikleri ile yaptıklarının birbirini tutmaması demektir. Burada anne-babaların önce kendisiyle tutarlı olması, sonra da birbirleriyle tutarlı olması gerekmektedir. Örneğin, ebeveynlerden birinin çocuğuna kola içmenin zararlı olduğunu söyleyip ardından da kendisi kola içiyorsa acaba çocuğun hangi mesajı almasına neden oluyordur? Aynı şekilde eşlerin birbirleriyle tutarlı olmaları da çok önemlidir. Hatta ebeveynler ile diğer sorumlu kişilerin (bakıcı, dede-nine, amca-dayı, hala-teyze vb.) birbirleri ile tutarlı olmaları da ayrıca önemlidir. Birinin çocuğa yönelik aldığı kararı diğerinin de uyması öngörülmektedir. (Tabi ki olumsuz, şiddet içeren, dışlayıcı, aşağılayıcı konular dışında...).

Her zaman söylenen bir söz vardır. Çocuk anne-babayı model alır. Önce, onları izler sonra davranır. Söylenenlerden değil, yapılanlardan etkilenir. Farklı mesajları veren ebeveynlerin çocukları işine gelenleri seçer ve uygular. Bir nevi bu durumu çok iyi kullanırlar. Birbirleriyle uyumlu kararlar almayan ebeveynlerin çocuklarında kontrol duygusu gelişmez. Bu duyguya sahip olmayan çocuklarda doğruyu ve yanlış ayırt edemez. Yeri gelmişken doğruyu ve yanlış ayırt etme becerisinin erken yaşlardan itibaren verilmesinin gerektiğini belirtmeliyiz.

Tutarlılık sevgi kadar çocuğun kendini güvende hissetmesini sağlar. Çocuk dışarıdaki dünya ile ilgili sınırların bilinmesini anne-babadan beklemektedir. Anne-baba tarafından sınırları net çizilirse çocuklar rahatlar. Buna karşılık kuralları koyup tutarsız olmak çocukta “eyvah güvenli alanımdan ailemde emin değil”. Ailemin kararlarına güvenemem ile birlikte endişeler başlar. Çocuk kendini güvende hissetmemeye başlar.

Tutarsızlık değersizlik duygusunu da gelişmesine neden olur. Daha önce yanlışlıkla bir şeyleri döken çocuğa anne kızmamıştır. İkincisinde anne aynı durumda yine kızmamıştır. Üçüncüsünde anne kızmıştır. Çocuk bu durumu şöyle algılar; “ Daha önce kızmıyordu. Demek ki ben sakarım, ben şaşkınım. Ben kötüyüm. Eskisi kadar beni sevmiyorlar gibi sorular sormaya başlar. (Belki de bu tutumların neden olduğu ilişkiler ileride başka sanal ortamlara ya da kendisine yakınlık gösteren akran etkisine doğru yönelmelere neden olabilmektedir).

Aynı şekilde babanın koyduğu kuralı annenin bozması, annenin hoşgörü gösterdiği bir konuyu babanın sınır koyması çocuğun kararsız, çekingen ve çelişkili olmasına neden olmaktadır. Çocuğa yansıyan bu çelişkili ve tutarsız durum çocukta değişik kaygı belirtileri (tırnak yeme, tik, konuşma zorlukları, uyku ve yeme bozuklukları) ortaya çıkmasına neden olabilmektedir.

Sonuç olarak:

- Anne-babaların mümkün olduğunca birbirlerini desteklemeleri, tutarsız davranmamaları, çocuğun yanında birbirlerinin uygulamalarını eleştirmemeleri gerekir.
- Olumlu ya da olumsuz kararlar birlikte alınmalıdır.
- Alınan kararların çocukların yapması zorunluymuştan ziyade normalde bu yapılmalıdır şeklinde olmalıdır.
- Anne-babalar önceden anlaşmalıdırlar. Birinin verdiği ödül veya cezayı diğerinin az ya da çok bulmaması gerekir. Aksi takdirde çocukların kafası karışır. (Eğitimde esas ödüldür. Ceza verilecekse sevdiği bir durumdan mahrum bırakma şeklinde olmalıdır).
- Belirli aralıklarla aile içi toplantı oturumları yapılmalıdır. Aile üyeleri birbirleri veya şikâyetlerini konuşabilmelidirler. Bu oturumlar sürekli ve tutarlılık içinde gerçekleştirilmelidir. Kurallar çok sıkı konmamalıdır. Uygulanmayacak kural verilmemelidir. Değilse, anne-babanın otoritesi bozulabilir.

Referanslar:

Akçay, M. (2015). Nasıl Tutarlı Anne Baba Olunur?,
https://www.tavsiyedyorum.com/uzmanyazisi_2611.htm, Erişim Tarihi, 17.03.2021

Bolat, Ö. (2016). Tutarlılık, Çocuk İçin Neden Çok Önemlidir,
<https://www.nevzattarhan.com/ebeveyn-cocuk-iliskisinde-tutarlilik-ve-adalet.html>, Erişim Tarihi, 17.03.2021

Tarhan, N. (2000). Ebeveyn Çocuk İlişkisinde Tutarlılık ve Adalet,
<https://www.nevzattarhan.com/ebeveyn-cocuk-iliskisinde-tutarlilik-ve-adalet.html>, Erişim Tarihi 17.02.2021